

transparant

EDITORIAL

En nog gebeurt het dat een ster blijft stilstaan

Kleine Adam

“Oma, wil jij dit verhaaltje lezen?”, vraagt mijn kleinzoon Lenn van net geen 3 jaar. Hij haalt het prentenboek *Kleine Adam* (Mariette Vanhalewijn, 1989) uit het rek. Het is nog wat moeilijk voor hem, maar ik vertel de grote lijnen van het eerste deel. Adam is een kleuter die ongelukkig is met de wereld van vandaag en hem dan maar met zijn grote borstel in de riool veegt. Zo, de hele wereld is weg, er blijft niets over, enkel stilte. In zijn broekzak vindt hij kleurpotloden en hij besluit om een nieuwe wereld te tekenen. Ik vraag aan Lenn wat hij opnieuw zou tekenen: mama, papa, zus, een voetbal, zijn speelgoed, de poezen, ... Net als Adam komt de kleine Lenn tot het besluit dat er wel heel veel terug zou moeten komen. In het boek tekent Adam bloemen, bomen, vogels, insecten, een bospad, water, zijn vriendjes, zijn huis, ... De wereld is dan toch mooi, denkt hij, en hij besluit: laat de wereld maar weer worden zoals hij was ... Die boodschap wil ik de kleine Lenn graag meegeven: de Schepper heeft de wereld gemaakt en Hij zag dat het goed was ...

Kleine Adam 2

Wat ik Lenn nog niet vertelde maar graag met jullie wil delen, is hoe het prentenboek verder gaat. Adam stelt dat de echte wereld net zo mooi moet worden als hij hem getekend had. Hij ziet echter heel andere dingen: ruzie, oorlog, vechten, vervuiling, overstroming, droogte, mensen die honger lijden, op de vlucht zijn, verdriet hebben, ... En Adam vertelt aan de mensen over die andere wereld die hij tekende, over hoe het anders kan. “Wij ... jullie ... wij allemaal samen kunnen er toch iets aan doen!” roept Adam uit. “Ach Adam, je bent nog zo klein, je begrijpt er niets van. Je kunt de wereld niet veranderen.”, zeggen de mensen. Even bekruipt Adam de

verleiding om de wereld (en zichzelf) opnieuw weg te vegen. Maar wie geeft de wereld dan nog een kans?

De regenboog

“Ik geef het niet op, ik blijf volhouden dat het anders kan,” besluit Adam. “Ik moet die wereld telkens en telkens en telkens opnieuw anders denken. En anders dromen. En anders tekenen.” Adam tekent een grote regenboog. “Misschien luistert er toch wel eens iemand naar mij ... en zal de wereld toch wat veranderen.”

Het boek eindigt met de oproep om het voort te vertellen als je iets van die verandering merkt! Vertel het dan verder want het is belangrijk nieuws!

Daar blijft de ster staan!

Met heel veel mensen zijn we als tochtgenoten onderweg. Met velen bouwen we in 2022 verder aan die wereld zoals Adam en God hem dromen. De ster bracht ons bij het Kind, God die mens werd in deze wereld om ons te tonen hoe het anders kan. We stuurden kerstwensen, wensten elkaar het beste voor 2022. Samen dromen we van een jaar dat Licht en Vrede brengt voor ALLE mensen.

Kris Gelaude schrijft: “Licht wenkt. Zet voeten en gedachten in beweging. Een handvol wordt een menigte, een zee van mensen met dromen duizendvoudig.”

Zie jij waar de ster blijft stil staan? In die geloofsgemeenschap waar men zorg draagt voor elkaar, bij dat kindje dat gedoopt wordt, bij die vrijwilligers die zich telkens weer inzetten, bij die mantelzorger die zijn arm om een schouder legt, bij jou die je engageert voor ...

Dankjewel omdat jij de wereld mee verandert!

Dankjewel tochtgenoot die Gods weg mee gaat, dankjewel omdat je in het spoor van Jezus mee bouwt aan die wereld

waar wij van dromen voor Adam en alle onze (klein)kinderen. Ik zie lichtpuntjes, ik zeg het voort ... doe je mee?

Betrokken in dialoog. IPB voor een synodale Kerk

Als slotakkoord van de viering van 50 jaar Interdiocesaan Pastoraal Beraad verscheen een boek dat vertelt over het verleden en heden van het IPB als overlegorgaan in de Vlaamse Kerk. Ook de toekomst komt aan bod met de dromen en verwachtingen van leden en oud-leden en met het innovatieplatform van *Space for Grace*. Het boek is het resultaat van een samenwerking tussen verschillende auteurs die elk een onderdeel belichten. We hadden het u graag voorgesteld op het colloquium KERK 2030 maar dat werd door corona afgelast.

50 jaar IPB in vogelvlucht

Professor Mathijs Lamberigts en onderzoeker Ria Vercamer deden opzoekingswerk in de archieven en schetsen de geschiedenis van de voorbije 50 jaar. Ze geven een beeld van de opdracht en samenstelling bij de oprichting en de evolutie in de structuur doorheen de jaren. Ze beschrijven hoe de relatie met de bisschoppen loyaal bleef ook al verliep de dialoog soms moeizaam. Het IPB was en is een overlegorgaan in dienst van de Kerk en van de wereld. Aan de hand van concrete thema's wordt duidelijk dat het niet enkel adviezen uitbracht maar ook heel wat publicaties realiseerde over onderwerpen die er ook vandaag nog toe doen. Studiewerk en reflectie tijdens werkgroepvergaderingen en Forumbijeenkomsten zorgden voor rapporten en brochures en af en toe zelfs een boek. Het hoofdstuk besluit met de vaststelling dat dit alles veel te weinig bekend is.

Een close-up van de voorbije 10 jaar

In het tweede hoofdstuk krijgen we een overzicht van alle thema's die in de voorbije 10 jaar tijdens de Fora aan bod kwamen. Coördinator Carine Devogelaere koos daaruit vier onderwerpen waarvan ze meer in detail beschrijft hoe daarrond gewerkt werd en welke resultaten dit gaf. Concreet gaat het over kerkgebouwen in een seculiere samenleving, levensnabije diaconie, levende geloofsgemeenschappen in Vlaanderen en synodaliteit. De aanpak en werkvormen verschillen sterk maar het vaste ingrediënt van de samenkomsten is de dialoog met

elkaar en meestal ook met experts. Soms zijn de bijeenkomsten eerder sensibiliserend, soms wordt gewerkt aan aandachtspunten of adviezen. Om die kenbaar te maken bij een breed publiek werd hierover geschreven in *Transparant* en werden enkele brochures uitgegeven over o.a. catechese, economie en levende geloofsgemeenschappen.

De synodale benadering van het IPB

Het derde hoofdstuk van het boek is gebaseerd op het empirisch onderzoeksproject *IPB Toekomst*. Stafmedewerker Laura Tack verwerkte teksten uit het tweede Vaticaans Concilie en bevindingen van Ria Vercamer om aan te tonen hoe het IPB al van bij zijn ontstaan een synodaal overlegorgaan was van leken, priesters en religieuzen waar ook de bisschoppen aanwezig waren. Dialoog en ontmoeting hebben altijd centraal gestaan. Ze gebruikt het beeld dat ook in het Reglement van Inwendige Orde terug te vinden is, namelijk het IPB als antenne en zender. Met zijn antennefunctie vangt het de tekenen van de tijd op in Kerk en samenleving. In de loop van de jaren werd daarbij meer aandacht gegeven aan de netwerking waardoor het IPB van een adviesorgaan opschoof naar een overlegorgaan. Toch blijft ook de zenderfunctie belangrijk en stuurt het IPB signalen uit zowel naar het beleid als naar een breed publiek.

Morgen zal anders zijn dan vandaag

In het laatste hoofdstuk nemen Pieter Vandecasteele en Raf Lust de lezer mee in het project *Space for Grace* dat zit ingebed

**Betrokken
in dialoog**

IPB voor een synodale Kerk

Interdiocesaan Pastoraal Beraad
halewijn

JUNIA-prijs 2022

Binnen de schoot van Vrouwen-in-zicht (www.vrouweninzicht.be) wordt op 17 mei de Junia-prijs uitgereikt. Junia was volgens Paulus' brief aan de Romeinen 16,7 een christelijke vrouw van Joodse afkomst, woonachtig in Rome. Zij krijgt samen met een zekere Andronikus de groeten van Paulus. Beiden behoorden tot de allereerste christenen en worden door Paulus "aanzienlijken onder de apostelen" genoemd. Heel wat theologen vroeger en nu zien hierin een verwijzing naar een vrouwelijke apostel. Vrouwen-In-Zicht reikt dit jaar voor het

eerst de Junia-prijs uit en wil zo een spot zetten op wie bijgedragen heeft tot positieve beeldvorming rond vrouwen in de kerkgemeenschap en tot het creëren van ruimte voor gelijkwaardige verantwoordelijkheid. De prijs kan gaan naar een persoon/personen/organisatie in Vlaanderen/Brussel die zich bijzonder onderscheiden hebben op het vlak van inzet voor vrouwen in de kerkgemeenschap. We zijn ervan overtuigd dat de prijs bijdraagt aan de erkenning voor al die vrouwen die de Kerk al jaren dragen.

Deze Junia-prijs is mogelijk de aanleiding om het gesprek over de positie en inzet van vrouwen in onze Kerk (op)nieuw te voeren. Als IPB nodigen we ieder van jullie uit om dit gesprek aan te gaan. Tijdens de synodale weg, waartoe paus Franciscus ons uitnodigt, kan/mag/moet de stem van de vrouwen niet ontbreken. Mag het de weg zijn naar 'een andere Kerk', waar erkenning, participatie en verbinding centraal staan.

We hopen dat jullie binnen jullie organisatie, geloofsgemeenschap, pastoraal team willen

in de schoot van het IPB. Geloofsgemeenschappen en hoe ze aanwezig zijn in de samenleving, ondergaan een grondige transformatie. Het *Space for Grace*-programma wil deze verandering begeleiden door innovatieve projecten financieel en inhoudelijk te ondersteunen. Projectmedewerker Raf Lust bezoekt de projecten die geselecteerd werden en doet dat onder de naam *Tracing Grace*, om de genade op al die plekken op het spoor te komen. In *learning communities* komen medewerkers van de projecten samen om kennis op te doen en inzichten uit te wisselen. In het boek staan enkele concrete voorbeelden om te laten zien hoe vernieuwing op heel verschillende domeinen en manieren mogelijk is.

Morgen zal anders zijn dan vandaag. Dat geldt ook voor het Interdiocesaan Pastoraal Beraad zelf. De terugblik op de voorbije 50 jaar toont dat het IPB een unieke en belangrijke stem in het Vlaamse kerklandschap laat klinken. Vol vertrouwen willen we een boodschap van hoop uitdragen en samen verder op weg gaan. We geloven dat gaandeweg wegen naar de toekomst zichtbaar en begaanbaar worden.

Betrokken in dialoog. IPB voor een synodale Kerk, Halewijn, 2021, 168 blz., ISBN 978-90-8528-641-7, 19,95 euro.

‘Wie vandaag droomt over de toekomst van het IPB kan niet om synodaliteit heen. Er is nood aan zuurstof, een breder perspectief en aan nieuwe invalshoeken hoe de Kerk vandaag op weg kan gaan in de samenleving. Leken kunnen daarin via het IPB een sleutelrol blijven spelen. Ook binnen de Vlaamse Kerk is de uitdaging van de synodale weg groot, maar gesterkt door de spirituele traditie waaruit christenen putten en geruggesteund door de vitale geloofsgemeenschappen aan de basis, houdt het IPB door zijn ervaringskennis een unieke belofte in voor de toekomst van de synodale weg binnen de Vlaamse kerk.’

Laura Tack

nadenken over wie er voor de prijs in aanmerking komt, en dat jullie deze persoon/personen/organisaties zullen nomineren. Nomineren kan tot 28 februari 2022 via vrouweninzicht@gmail.com.

Een jury bestaande uit Eva Vromman (voorzitter), Saskia Van den Kieboom, Joke Dewaele, Reimund Bieringer, Tim Vanmechelen, Mariet Grouwels, Carolien Milis, Ria Dereymaeker en Sabine Desoete, zal de nominaties doornemen en de prijs toekennen.

De synodale weg LEREN EN DOEN

Wereldwijd loopt de diocesane fase van de voorbereiding op de bisschoppensynode die in oktober 2023 plaatsvindt in Rome met als thema: *Voor een synodale Kerk: communio, participatie en zending*. Paus Franciscus nodigt ons uit om na te denken over de manier waarop we samen Kerk vormen en beslissingen nemen. Hij roept op tot een meer synodale Kerk, een gemeenschap van mensen die sámen op weg gaan. Concreet worden we gevraagd om zowel te oefenen in synodaal overleg als om feedback te geven aan het secretariaat van de synode in Rome over hoe we in Vlaanderen dit samen-op-weg-zijn gestalte geven en welke uitdagingen we zien voor de toekomst.

Deze dubbele focus houdt het risico in dat we slechts één van beide elementen ter harte nemen. Heel wat diocesane initiatieven zijn er vooral op gericht om feedback te verzamelen vanuit de lokale gemeenschappen. Zo gelijken de werkvragen al snel op een soort enquête die we mogen/moeten invullen. Maar dan gaan we voorbij aan de bedoeling van paus Franciscus die vooral verwacht dat we leren hoe we meer synodaal kunnen overleggen en samen onderscheiden waartoe de Geest ons uitnodigt. Synodaliteit is immers meer dan een methode. Het is een levenshouding waarbij Gods verlangen centraal staat.

Hoe daaraan beginnen? Hoe dat in de dagelijkse kerkpraktijk aanpakken? Daarover gaat de brochure van Carine Devogelaere en Erik Galle. Het eerste deel gebruikt de metafoer van de weg om de spirituele basis van een synodale cultuur te beschrijven. In het tweede deel wordt dan stap voor stap uitgelegd hoe je met een groep zo kan vergaderen dat de Geest van God alle ruimte krijgt. Daarvoor is een vergaderstijl nodig die stilte en gebed een plaats geeft en die tijd schept om elke deelnemer te beluisteren in de overtuiging dat enkel zo de Geest zich vrijuit kan laten horen. Theoretische basis voor deze aanpak vormen de Geestelijke Oefeningen van Ignatius van Loyola en het document van de Internationale Theologische Commissie *Synodaliteit in het leven en de zending van de Kerk*. Ten slotte wordt deze werkwijze concreet gemaakt met materiaal om als parochie of (bezinnings)groep mee aan de slag te gaan. In de brochure staan gebedsbladen over 7 thema's. Deze bladen zijn ook gratis downloadbaar op Kerknet (www.kerknet.be/synodaleweggebedsbladen).

Het accent in de brochure ligt op leren en doen, zoals de ondertitel zegt. De huidige voorbereiding op de bisschoppensynode is immers slechts een momentopname in een veel breder proces waarbij we als Kerk kunnen groeien in het samen luisteren naar de Geest om op alle niveaus te onderscheiden welke keuzes gemaakt moeten worden met het oog op de komst van het Rijk Gods.

Carine Devogelaere en Erik Galle, *De synodale weg. Leren en doen*, Halewijn 2021, 58 blz., ISBN 978-90-8528-639-4, 6,50 euro

Ga je mee op weg?

Sinds 1 september 2021 is Bart Willemen (36) secretaris van de Interdiocesane Commissie voor Catechese (ICC). Vanuit die functie werd hij ook lid van het IPB en sloot hij reeds aan in Antwerpen op 2 oktober 2021. Naast zijn werk voor ICC in het Interdiocesaan Centrum in Brussel, blijft hij ook deeltijds werken als godsdienstleerkracht in Brasschaat en stafmedewerker voor catechese in het bisdom Antwerpen. Hij is gehuwd, heeft drie kinderen en woont in Leuven. We gingen met hem in gesprek over zijn gevarieerde waaier aan engagementen.

Bart, kan je jezelf even voorstellen?

Samen met mijn broers en zus ben ik opgegroeid in een gelovige en geëngageerde familie in Wilrijk bij Antwerpen. Reeds als kind en jongere namen we voluit mee engagementen op in onze parochie Sint-Jan Vianney in Wilrijk. Ik herinner me bijvoorbeeld vele mooie momenten bij de voorbereiding op de vieringen die we als jongeren mee verzorgden met Jovioo (Jongeren vieren ook). Daarnaast waren en zijn we tot op vandaag gepassioneerd door sport. Reeds 25 jaar ben ik lid van een atletiekclub en neem ik deel aan loopwedstrijden. Ik bracht ook vele jaren door met tafeltennis en wielrennen. Onze talenten voor sport daadwerkelijk inzetten en gebruiken, heb ik altijd graag in verband gezien met dankbaarheid en boven jezelf uitstijgen. Bovendien bracht het mij en m'n broers en zus in contact met veel verschillende mensen en groepen. Het sociale netwerk van een sportclub leeft van verbondenheid, inzet en wederzijdse ondersteuning. Het verrijkt nog steeds mijn denken over hoe we in geloofskernen en gemeenschappen met elkaar omgaan.

Heb je een speciale interesse voor verkondiging en catechese?

Reeds vroeg merkte ik bij mezelf dat ik veel vreugde beleef bij het spreken met en tot een groep mensen, vooral over Jezus en christen zijn. Als ik inzichten mag delen en daarop reacties ontvang, als ik samen met anderen mag zoeken naar gevoelens bij en verwoording van levensbeschouwing, dan word ik heel gelukkig. Ook lezen over het spirituele leven en denken van andere mensen vervulden mijn hart en geest. Studies Taal- en Letterkunde en Godsdienstwetenschappen lagen in de lijn van de verwachtingen. Het verbaasde niemand in mijn omgeving dat ik dertien jaar geleden mijn werkleven startte als leerkracht Nederlands en godsdienst in het secundair onderwijs. Deze interesse voor groeien in inzicht, voor geloofsgroei, voor getuigen in woord en daad heeft me nooit verlaten. Zowel vanuit m'n vroegere engagementen in de parochie als vanuit mijn ambt als godsdienstleerkracht, is het geweldig om reeds enkele jaren te werken in de pastoraal rond catechese, het dag in dag uit groeien in geloof van elke christen.

Wat doet de ICC?

De Interdiocesane Commissie voor Catechese ondersteunt de diocesane diensten en verantwoordelijken voor catechese,

coördineert het gesprek tussen de bisdommen en werkt mee aan de overkoepelende, interdiocesane visie. Daarnaast is ook de uitwisseling met de Franstalige CICC binnen België belangrijk, en ook de samenwerking met andere interdiocesane en internationale organisaties en commissies. Ook zorgen we voor de organisatie van de jaarlijkse catechistendag.

Waar moeten we de komende jaren volgens jou op inzetten?

De oproep om meer missionair te worden in ons christen zijn, in ons Kerk vormen, in ons luisterend aanwezig zijn bij mensen, in ons naar buiten treden, is vooral sinds het aantreden van paus Franciscus alomtegenwoordig. Volgens mij is dat essentieel voor het christendom in onze context. We moeten dat (her)ontdekken. Uit de kansen en uitdagingen die daarmee gepaard gaan, valt enorm veel hoop en vreugde te halen. Op het vlak van de catechese moeten we inzetten op manieren, hoe kleinschalig ook, om met ons verhaal naar buiten te treden in woorden en daden, ook waar en wanneer onze samenleving dat niet verwacht. Catechese is immers geen doel op zichzelf, maar staat altijd ten dienste van de evangelisatie. Daarom ben ik blij met de samenwerking met Missio op dit vlak.

Van welke Kerk droom je?

Ik droom soms wel van een Kerk die wat meer en sneller afscheid durft te nemen van vertrouwde, maar daarom soms remmende gewoonten en patronen als het gaat om verkondiging en catechese. Veel mensen die andere gelovigen als behoudsgezind afschilderen, weigeren tegelijk ook maar iets te veranderen aan hun traject in de catechesewerking waarmee ze al twintig jaar werken. In die discussie en tegenstelling vinden we dus geen heil – daar stoppen we beter mee. Elke tijd vraagt om creativiteit, om durf, om moed, om hoop bij het vinden van nieuwe vragen en nieuwe antwoorden. Daar gaat het om.

Heb je nog een boodschap voor het IPB?

Luisteren kan best altijd voorrang hebben op spreken. We kunnen nooit genoeg luisteren, ook naar de grote meerderheid van de mensen in onze samenleving, namelijk zij die ver of heel ver van de Kerk staan. Wat missen zij? Wat begrijpen ze niet? Wat zien zij?

Bedankt, Bart, voor het delen van je gedachten en voor deze aandachtspunten.